

Status og muligheder på klima- og det samlede bæredygtighedsområde i budget 2020

Frederiksberg Kommune har igennem mange år haft en ambitiøs klimaindsats. Siden 2005 er CO₂ udledningen reduceret med over 50% og målet har hidtil været at Frederiksberg skal være helt CO₂ neutral – senest i 2035.

Forvaltningen er blevet bedt om at udarbejde et kort notat om status og muligheder på området med henblik på afsøgning af muligheder for at gøre en fremrykket indsats, styrke den grønne omstilling og gøre byen endnu grønnere, herunder for at mindske varmeø-effekten – koblet til den bæredygtig udvikling mere bredt, økonomisk, socialt og klimamæssigt.

Med udgangspunkt i Bæredygtigt Frederiksberg ver. 2.0 er der derfor forsøgt lavet et oplæg til en indsats i bred forstand, der potentielt kan gøre Frederiksberg til en foregangskommune - en kommune uden klimaaftryk og som er klar til klimaforandringerne integreret med det øvrige bæredygtigsarbejde.

Bærende for arbejdet vil være at fremrykke målet for hvornår Frederiksberg skal være CO₂ neutral til 2030, idet der i 2020 skal laves en plan for, hvordan målet kan nås med tilhørende investeringer og delmål for 2025.

Allerede stort fokus på klima og bæredygtighed

Den indsats, der allerede er i gang er omfattende. Omstillingen af energiforsyningen til vedvarende fossilfrie energikilder i et fleksibelt smart energisystem er en væsentlig faktor på vejen til at gøre Frederiksberg CO₂-neutralt. Vi er i gang med at gøre det muligt, at mobiliteten på Frederiksberg fremover præges af de sunde og grønne transportformer. De seneste 5 år er der iværksat en massiv indsats, der skal sikre, at Frederiksberg er sikret mod de massive skybrud og generelt øgede regnmængder på en måde, der samtidig gør byen grønnere og endnu mere attraktiv at opholde sig i. Og ambitiøse genanvendelsesmål har gjort sit til, at ressourcerne udnyttes bedre.

Yderligere muligheder i klimaindsatsen og bæredygtighedsarbejdet

Hvis klimaindsatsen skal styrkes og prioriteres yderligere er det vigtigt at det sker både med yderligere konkrete initiativer, som især skal gøre det endnu lettere for borgerne at bidrage, men også med en vedholdende politisk prioritering af udviklingen på området og koblingen til det samlede bæredygtighedsarbejde.

For at sikre et vedvarende fokus kunne der gøres tre samtidige tiltag:

1. Prioritere de første yderligere konkrete borgerrettede klimainitiativer allerede i forbindelse med budget 2020
2. Etablere en politisk styringsmodel, hvor de konkrete indsatser kan sættes ind i en bredere bæredygtighedsramme og prioriteres bl.a. i et nyetableret bæredygtighedsråd. Der kan arbejdes med klimaindsatsen også i kommunale partnerskaber, med Frederiksberg som et laboratorium for bæredygtighed, med udøvelsen af et strategisk miljøejerskab i forsyningselskaberne og med styrkelse af bæredygtige indkøb bredt i kommunen. Til den politiske styring knyttes en entydig opbakning administrativt, der kan understøtte et tværgående fokus på såvel økonomisk, social og klimamæssig bæredygtighed i Bæredygtighedsrådets prioriteringer og forvaltningens arbejde
3. Der kunne prioriteres en samlet 'Klimafond' i budget 2020-23, der løbende prioriteres til yderligere klimaindsatser. De konkrete klimaindsatser i budget 2020 finansieres så af denne klimafond.

Ad 1. Konkrete klimainitiativer der kan tages

Yderligere initiativer for at blive Danmarks elbil by nr. 1, bl.a. ved at arbejde for "ladegaranti" for elbiler

Det kan gøres nemmere for borgerne på Frederiksberg at skifte til en el-bil. Den største barriere er, at der mangler lademuligheder. Målet kunne være, at alle borgere på Frederiksberg skal kunne oplade en el-bil inden for en radius på 250 meter inden 2025 og der afsættes midler til de første tre års indsats.

Det kan ske ved en kombination af initiativer, idet det forudsættes, at de lovgivningsmæssige rammer udnyttes og evt udfordres. Blandt mulige initiativer kan nævnes:

1. Frederiksberg Kommune kan sørge for etablering af en alment tilgængelig ladestander inden for en radius af 250 meter fra nye elbilsejere, der ikke har mulighed for at etablere egen lademulighed, og såfremt der ikke i forvejen er en alment tilgængelig ladestander inden for en radius af 250 meter. Dette kan f.eks. gøres ved at indgå en rammeaftale med en udbyder og kommunikere til borgerne, at de kan ansøge om en ladestander, såfremt en sådan ikke findes i umiddelbar nærhed til deres bolig.
2. Kommunen kan aktivt fremme etableringen af lademuligheder, herunder hurtigladere, ved arbejdspladser, indkøbsmuligheder, større parkeringsanlæg m.v. gennem offentligt-privat samarbejde og krav om etablering af nødvendig (grund)struktur i nybyggeri.
3. Frederiksberg Kommune kan øge etablering af lademuligheder ved vej gennem etablering af den nødvendige grundlæggende infrastruktur og gennem opsætning af og udbud af driften af ladestanderne
4. Frederiksberg kan gennem strategiske samarbejder arbejde for at sikre rammerne for og etableringen af hurtigladestationer på Frederiksberg.
5. Frederiksberg Kommune kan iværksætte etablering af kabelrender ved bilparkeringspladser, ud for etagebyggeri med henblik på at understøtte lademulighed fra bebyggelsens egne ladere. Parkeringspladserne reserveres for elbiler som en del af målsætningen om at reservere bilparkeringspladser til elbiler.
6. Understøtte private lademuligheder på vej ved villaer og rækkehuse, i form at der gives tilladelse til, at ejere af villaer og rækkehuse, såfremt der ikke er parkeringsplads på ejendommen, kan etablere kabelrende hen over fortove.

Der kan f.eks. afsættes i alt 1,0 mio.kr. årligt i årene 2020-2023. Det vil kunne dække de første skridt i udmøntningen af strategien om at blive Danmarks el-bil by nummer 1 med særlig fokus på borgernes mulighed for at anvende el-biler. Der kan herefter forelægges en sag for By- og Miljøudvalget med en opdateret strategi baseret på effekten af disse nye tiltag.

Delebilen som et helt naturligt valg.

Det kan gøres nemmere for borgerne at deles om ressourcerne når det handler om transport og mobilitet. Det vurderes, at andelen af delebiler på Frederiksberg kan øges markant.

Der iværksættes et demonstrationsprojekt i minimum et år. Projektet skal i et boligkvarter arbejde intensivt med delemobilitetsløsninger til borgerne, og skal vise, hvilke fordele et lokalt kvarter kan få ved færre privatbiler og flere delebiler. Svømmehalskvarteret foreslås som område på baggrund af den nye metrostation og p-kælder. Derudover kan det i forbindelse med udarbejdelsen af den kommende Kommuneplan undersøges, hvorvidt det er muligt at acceptere en lavere parkeringsnorm ved nybyggerier, såfremt byggherre etablerer en delebilsordning for ejendommens nye beboere.

Der kan f.eks. afsættes 0,6 mio. kr. over et år til forsøget.

Reduktion af varmemø-effekt og styrket biodiversitet

Når byen er tæt er effekten af højere temperaturer endnu stærkere. Varmemø-effekten kan mindskes og biodiversiteten øges.

Stigende temperaturer vil især kunne mærkes i tæt bebyggede byområder som Frederiksberg. Flere træer og grønne områder i byen kan modvirke dette og der er allerede en række initiativer i gang. Men der kan gøres mere, og på Frederiksberg tæller hver eneste kvadratmeter. Tage, gavle, færdels-/opholdsarealer og byudstyr (eks. buslæskure) kan i mange tilfælde begrønnes og dermed være aktive komponenter i reduktion af varmemø-effekten. Indsatsen kan omfatte etablering af grønne lommer på veje, fortove, midterrabatter og pladser, tilskud til grønne tage ved nybyggeri og renoveringer og formidling over for borgere, boligforeninger og virksomheder. Ved at anvende en bred vifte af græsarter, blomster, træer og buske i indsatsen og give plads til "det vilde og uplejede" vil initiativerne også medvirke til at fremme byens biodiversitet. Overalt hvor det er muligt engageres borgere og virksomheder i indsatsen. Flere blå elementer med vand i byen vil også være en del af indsatsen.

Der kan evt. særskilt sættes fokus på muligheden for at animere til grønne tage, træplantning og andre miljøforbedringer som en fast del byggeansøgningsprocessen, således at byggesagsbehandlere kan vejlede og hjælpe byens borgere med at gøre renoveringsprojekterne (f.eks. i forbindelse med udskiftning af tag) endnu grønnere og mere bæredygtigt, også ved integration af solceller i løsningerne. Såfremt de lovgivningsmæssige rammer for kommunens opsætning af solceller på egne bygninger gør det muligt, skal der laves en plan herfor.

Der kan f.eks. afsættes 0,8 mio.kr./år hertil, foreløbig i perioden 2020-21. Disse midler suppleres i Budget 2020 af særlige bevillinger, der også understøtter nedsættelse af varme-ø-effekten, herunder 1,0 mio. kr til flere træer og blomster samt 1,5 mio. kr, til at begrønne byens tage og avle og forøge biodiversiteten.

Frederiksberg kan komme i top med genbrug og genanvendelse

Frederiksbergs borgere og virksomheder er allerede godt i gang med at sortere deres affald. Den cirkulære tænkning kan styrkes for borgere og virksomheder.

Grønnere virksomheder – styrkelse af vejledning/rådgivning mhp. øget genanvendelighed

Vejledning og rådgivning af virksomheder om sortering med fokus på madaffald og genanvendelige

ordninger med mere kan styrkes. Og det kan prioriteres, at alle servicevirksomheder har affaldsordninger hos kommunen eller privat.

Grønnere byggerier – cirkulært og bæredygtigt byggeaffald

Med stadigt højt antal byggerier i kommunen, kan de tidligere afsatte ekstraressourcer på byggeaffald permanentgøres.

Nemt for alle at sortere - mere sortering i samme behold

Villaernes affaldsordninger kan nytænkes i den kommende affaldsplan 2021-2026. Indtil da gøres forsøg med at øge sortering og genanvendelse uden at tage mere plads ved villaen/rækkehuset, herunder øget tømningfrekvens på visse fraktioner samt indsamling af pap fra villaer. For at skabe ekstra gejst om sortering i boligforeningerne udvælges f.eks. 100 boligforeninger, hvor sorteringsløsninger gennemgås. De bedste sorteringsløsninger kåres og præmieres.

Smart data til effektiv og fleksibel affaldsindsamling og øget genanvendelse

Fleksibel affaldsindsamling, tilpasset den enkelte husstands "affaldsmønster", øger genanvendelsen. Løbende optimering af affaldssamlingen fordrer konkret, aktuel viden om udvikling i affaldsmængder og -typer hos brugerne. Med præcise data om mængder, kapacitet og potentialer kan sættes ind ved de ejendomme, som producerer mest affald eller som har størst potentiale for mere genbrug. I et udviklingsprojekt kortlægges og opdateres information om ejendommene i kommunens nye affaldssystem.

Andre initiativer

Der kan også arbejdes med andre initiativer, f.eks. reparationsscafe og opfølgning på den iværksatte indsats for at afskaffe brug af plast i kommunale institutioner.

Der kan f.eks. afsættes i alt 2,7 mio. kr./år hertil. De 2,1 mio. kr. heraf kan i givet fald finansieres over taksterne.

Bæredygtighed på skoleskemaet - og grønt flag som mål

Børn og unge har over hele verden engageret sig i klimaindsatsen. Det gælder også børn på Frederiksberg – og der er allerede fokus på bæredygtighed skolen – i undervisningen, i åben-skoleforløb og projektføløb om FN's verdensmål. Det er muligt at prioritere bæredygtighed endnu højere op på skoleskemaet og målet er, at alle skoler skal kunne hejse det grønne flag. Grønt Flag-Grøn Skole er et miljøundervisningsprogram for bæredygtig udvikling udarbejdet af Friluftsrådet. Målet kan bidrage til, at børn og unge bliver aktive medborgere, der kan tage hånd om miljøet. Det er en fleksibel ramme, som skolen udfylder på den måde, som det passer ind. Som en del af målet om at opnå grønt flag kan følgende initiativer indgå:

1. SFO og Klubber deltager i Danmarks Naturfredningsforenings årlige affaldsindsamling. Formålet er at sætte fokus på bæredygtighed, nærmiljø og mulighederne for selv at gøre en lokal indsats.
2. Mere intensive samarbejder med skolehaverne og naturvejlederne på Frederiksberg. F.eks. i samspil med "Haver til maver" og i dialog med Frederiksberg Fonden. Der skabes fokus i undervisningen og bedre udnyttelse af skolehaverne som et udendørs faglokale.
3. Den årlige skoledyst / 'opfindermesse' kan centreres om temaet bæredygtighed, således at eleverne konkurrerer om at komme med bæredygtige løsninger på forskellige hverdagsopgaver.
4. Fortsætte undervisning efter Aktion Verdensmål, der med stor succes allerede har været afprøvet på 5 folkeskoler på Frederiksberg.

Der kan f.eks. foreløbigt afsættes 0,5 mio. kr. i 2020-2021 til initiativet.

Ad 2. Klimaindsatsen kan tænkes på tværs og være en kerne i en integreret ny satsning på bæredygtig udvikling.

Klimaindsatsen kan med styrket fokus tænkes på tværs af den kommunale organisation og blive en kerne i et integreret samlet fokus på et bæredygtigt Frederiksberg - og en del af arbejdet med FN's verdensmål

Nyt bæredygtighedsråd, der samler byen om arbejdet med et Bæredygtigt Frederiksberg

Det tværgående fokus styrkes gennem etablering af et Bæredygtighedsråd, der med udgangspunkt i Bæredygtigt Frederiksberg også skal fokusere på implementeringen af FN's verdensmål på Frederiksberg og dermed et tværgående fokus på såvel økonomisk, social og klimamæssig bæredygtighed. Rådet kan nedsættes som et §17, stk. 4-udvalg og bestå af medlemmer af kommunalbestyrelsen samt eksperter, borgere, virksomheder og organisationer. Rådet kan i givet fald have fokus på at understøtte borgerinddragende processer, så både interessenter og borgere inddrages i det praktiske bæredygtighedsarbejde. I givet fald skal arbejdet i og omkring et Bæredygtighedsråd også backes entydigt op af dedikerede ressourcer til et fælles tværgående fokus. Som følge af det tværgående fokus er Bæredygtighedsrådet, der etableres 2020 rådgivende for Magistraten.

Til at understøtte klimaarbejdet udvides kommissorium og sammensætning af Det Grønne Råd, så det kan udfylde en rolle som et egentligt klimaråd, der kan inspirere og kvalificere Frederiksberg Kommunes arbejde med at blive CO2 neutral i 2025. Rådet kan omlægges i forlængelse af Frederiksberg kommunes deltagelse i DK2020.

Frederiksberg som spydspids i strategisk kommunal alliance - videreudvikling af DK2020

Med afsæt i DK2020 forløbet søges der etableret en strategisk alliance blandt de deltagende kommuner, med Frederiksberg som "spydspids", om et mere bindende forløb, der skal sikre, at kommunerne lever op til Paris-aftalen. Frederiksberg kan stå som initiativtager og hoveddrivkraft i formulering af fælles afsæt og sikring af midler til drift fra eksempelvis Realdania.

Frederiksberg som et bæredygtighedslaboratorium

Mange borgere og virksomheder vil også gerne gøre en indsats. Borgerne fordi de ønsker at engagere sig, virksomhederne fordi der også kan være gode forretningsmodeller i at satse på bæredygtig produktion og ansvarlige produkter. Frederiksberg har med sine uddannelses- og iværksættermiljøer særlige forudsætninger for at skabe løsninger, der på en gang kan gøre det nemmere at leve bæredygtigt og give nye forretningsmuligheder for virksomhederne. Frederiksberg kunne udvikles til et "bæredygtighedslaboratorium", hvor borgere, uddannelsesinstitutioner, virksomheder og iværksættermiljøer arbejder sammen om at udvikle og afprøve nye bæredygtige produkter og løsninger. Et eksempel blandt mange kunne være at teste ideen om en fødevarerstrategi i en større bymæssig kontekst. Første skridt i opbygningen af et bæredygtighedslaboratorium vil naturligt være, at afsøge interessen blandt byens aktører og finde ud af, hvordan det i givet fald bedst kan arbejde og i øvrigt drage nytte af de initiativer, der allerede er i gang.

Tættere strategisk samarbejde med forsyningsselskaber

Frederiksbergs ejer- og medejerskab af forsyningsselskaber kan benyttes strategisk til styrkelse af klima- og bæredygtighedsindsatsen. Via Frederiksberg Energi løftes initiativer på Frederiksberg og i samarbejde med FE, CTR, ARC og Biofos kan der sikres optimalt strategisk fokus på Frederiksbergs målsætninger for grøn omstilling. Særlige fokus for det strategiske samarbejde er:

- *Optimering af fjernvarmesystemet gennem Frederiksberg Energi*
Fjernvarmesystemet kan optimeres gennem optimering af drift og mindre ledningstab, opstart

af omstilling til lavtemperaturfjernvarme, etablering af varmelagre og smarte energisystemer.

- *Investeringsplan for CO2-neutralitet i 2030*

For at sikre CO2 neutralitet estimeres det, at der skal investeres mellem 1 mia. og 2,5 mia. i energianlæg (f.eks. vind, sol, bølge) eller andre CO2 kompenserende teknologier (f.eks. transportbrændstoffer eller Carbon Capture Storage/Utilisation). For at sikre rettidig investering i de ideelle teknologier kunne der udvikles en plan for dette med en vurdering af muligheden for at opnå CO2-neutralitet endnu tidligere i samarbejde med Frederiksberg Energi og andre selskaber som Frederiksberg er medejer af.

Styrkelse af bæredygtige indkøb bredt i kommunen

Frederiksberg arbejder med grønne indkøb i såvel eget regi som i vigtige kommunale samarbejder på området. Indsatsen kan styrkes gennem dedikerede personaleressourcer til at sikre viden og innovative udbudsprocesser på tværs af organisationen. Herunder prioriteres der agile kommunale partnerskaber for at sikre kritisk masse og dermed bæredygtige markeder til grønne indkøb, som f. eks i ønsket om at skabe kritisk masse til omstilling af kommunal bustransport.

Til den samlede indsats vedr. et integreret samlet fokus på et bæredygtigt Frederiksberg kan der afsættes i alt 1,5 mio. kr. Indsatsen omfatter etablering af et Bæredygtighedsråd, et styrket administrativt tværgående fokus på såvel økonomisk, social og klimamæssig bæredygtighed og ovennævnte øvrige konkrete udviklingsinitiativer vedr. videreudvikling af DK-2020, Frederiksberg som et bæredygtighedslaboratorium, et tættere strategisk samarbejde med forsyningsselskaber og styrkelse af bæredygtige indkøb

Ad 3. Klimafond – muligheden for en fleksibel finansiering

Ovenfor er det skitseret en række konkrete initiativer. Der er dog brug for, at der er rum til en agil og fleksibel udvikling og det kunne budgetmæssigt sikres ved at der løbende var mulighed for at investere i nye tiltag via en fast 'Klimafond' i budgettet. Denne kan så løbende suppleres via eksterne bidrag, via målrettede effektiviseringer der opnås på området, eller i de årlige budgetdrøftelser.

Der er i Budget 2020 afsat 5,0 mio.kr. varigt i budget 2020 i en 'Klimafond'. Udviklingen i 'Klimafonden' kan skitseres således med de elementer der er nævnt ovenfor:

(mio.kr.)		2020	2021	2022	2023
Klimafond		5,0	5,0	5,0	5,0
Konkret klimaindsats	Elbil-by nr. 1/ladestandere	1,0	1,0	1,0	1,0
	Delebiler	0,6			
	Varmepø-effekt/biodiversitet	0,8	0,8		
	Genbrug	0,6	0,6	0,6	0,6
	Bæredygtighed på skoleskemaet	0,5	0,5		
Bæredygtighedsråd og strategiske initiativer		1,5	1,5	1,5	1,5
I alt ny indsats		5,0	4,4	3,1	3,1
Rest Klimafond		0,0	0,6	1,9	1,9

Det er Bæredygtighedsrådet, der indstiller disponering af klimafonden til Magistraten.